

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№11

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

*Elektron nashr. 889 sahifa.
2025-yil, noyabr*

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukhonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoirazimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

YASHIL TRANSPORT SIYOSATINING BARQAROR RIVOJLANISH VA TARMOQLARARO INTEGRATSIYADAGI O'RNI	21
Rahmonov Rasul Ne'matovich	
BANK AKTIVLARI VA PASSIVLARINI BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISH	34
Safarov Sanjar Ravshan o'g'li	
O'ZBEKISTONNING INVESTITSION JOZIBADORLIGINI OSHIRISH STRATEGIYALARI	38
Madraximova Irodaxon Sherzodbek qizi	
HUDUDIIY XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA MENEJMENT SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING RAQAMLI TRANSFORMATSIYA MODELII	43
Maxmudova Nozimaxon Baxriddinxonovna	
DAVLATNING BUDJET SIYOSATINI TAKOMILLASHTIRISHNING DOLZARB MASALALARI	50
A.A. Ismailov	
DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIGINING MEXANIZMINI SAMARALI TASHKILLASHTIRISHDA MOLIVAVIY MANBALARNI SHAKLLANTIRISHNI YO'NALISHLARI	56
Mansurov Mansur Alisherovich	
ANTIKRIZISLI BOSHQARUV TIZIMLARIDA RANGLI SIGNAL MEXANIZMLARINING FUNKSIYALARI	61
Aliqulov Aziz Haydarjonovich	
XODIMLARNI MOTIVATSIYALASHNING XALQARO MODELLARINI O'ZBEKISTON KORXONALARIDA QO'LLASH IMKONIYATLARI	66
Yormamatov Qodirjon Juraqulovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT OMILLARI VA ULARNING QISHLOQ XO'JALIGI KORXONALARINING SAMARADORLIGIGA TA'SIRI	71
Yaxshiyev Shahzod Sherari o'g'li	
OLIIY TA'LIM MUASSASALARI VA MEHNAT BOZORI INTEGRATSIYASI BO'YICHA XORIJIY TAJIRIBALARI	78
Haqqulov Fazliddin Faxriddinovich	
YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISHDA RIVOJLANGAN VA RIVOJLANAYOTGAN DAVLATLAR TA'JIRIBASI	84
Aripov Abdulaziz Sakijonovich	
YASHIL ENERGETIKA RIVOJLANISHINING IQTISODIY SAMARADORLIGINI EKONOMETRIK BAHOLASH	89
Bobokulova Muhabbat Muhammadiyeva	
ELEKTRON TO'LOVLAR VA POS TIZIMLARI — KICHIK BIZNESDA SAMARASI VA XAVFLARI	93
To'liqinov Dilshodxo'ja Olim o'g'li	
MINTAQADA RAQAMLI IQTISODIYOTNI BARQAROR RIVOJLANTIRISHNING ISTIQBOLLI YO'NALISHLARI	98
Yusubov In'omjon Ikram o'g'li	
SOLIQ SIYOSATINI RAQAMLI BOSHQARISH ORQALI BUDJET DAROMADLARINI BARQARORLASHTIRISH STRATEGIYASI	103
Xodjimatomov Xamidullo Mamirjonovich	
OZIY-OVQAT TOVARLARI B2B BOZORINI RIVOJLANTIRISHDA ZAMONAVIY MARKETING STRATEGIYALARIDAN FOYDALANISH	108
Hayitboyeva Ullijon Bobonazar qizi	
FARMASEVTIKA SANOATIDA INVESTITSION FAOLIYAT SAMARADORLIGINI BAHOLASH	113
Yaqubov Timurbek G'anibekovich	
SHAXSNI OVOZI ASOSIDA IDENTIFIKATSIYALASH VA AUTENTIFIKATSIYALASH ALGORITMLARI	123
Ozoda Sabirova Shermamaxamatovna	

YASHIL IQTISODIYOT — BARQAROR RIVOJLANISH GENERATORI	129
Berdibekova Dilfuza Xoldorbekovna	
CHET EL MEHMONXONA TARMOQLARINING BRENDING STRATEGIYALARINI O'RGANISH	133
Ergashev Oybek Mamarasul o'g'li	
MILLIY IQTISODIYOTDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK SOHASINING MOLIVAVIY SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING USLUBIY JIHLATLARINI TAKOMILLASHTIRISH	144
Arzikulov Otabek Ali o'g'li	
TRANSPORT TIZIMI SOHASI KORXONALARININING INNOVATSION SALOHIIYATINI BAHOLASH YO'NALISHLARI	152
Ismailov Akmal Maxsudovich, Abilqosimova Shaxlo Sodiql qizi	
MEHMONXONALAR SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA XODIMLARINING O'RNI VA AHAMIIYATI	158
Abduxamidov Sarvar Adxamovich, Normurodov Tal'at Normurod o'g'li	
KORXONALARDA HR TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	163
Aminova Shaxnoza Aziz qizi	
JAHON IQTISODIYOTIDA OZIIQ-OVQAT XAFSIZLIK RO'LI	168
Abdusamatov Barkamol Rustamjon o'g'li	
ТУРИСТИЧЕСКИЕ РЕСУРСЫ КАРАКАЛПАКСТАНА И СУЩЕСТВУЮЩАЯ ИНФРАСТРУКТУРА	174
Хошимова Камилла Навфал кизи	
DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK MEXANIZMLARI: REKREATIONS TURIZM SOHASIDA QO'LLASH TAJRIBASI VA ISTIQBOLLARI	184
Najmitdinov G'ayratbek Sharifovich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA VIRTUAL TA'LIM PLATFORMALARI: TEXNIK VA PEDAGOGIK TALABLAR, TIZIMLI TAHLIL VA IQTISODIY JIHLATLAR	189
Turayeva Adiba Ikramovna	
ICHKI AUDIT TIZIMI VA UNI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	193
Nuridinova Barchinoy Xusniddin qizi	
MINTAQA IQTISODIYOTIDA SUV RESURLARIDAN FOYDALANISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	199
Xaitbaev Jasurbek Otaxanovich	
MINTAQANING EKSPORT SALOHIIYATINI OSHIRISHNING TASHKILII-IQTISODIY MEXANIZMI	204
Raimboyeva Mashhura Davronbek qizi	
SURXONDARYO VILOYATIDA RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA XODIMLARNI BOSHQARISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH	210
Jobborov Anvar Egamberdiyevich	
ISLOMIY MOLIIYALASHTIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR VA SUN'IY INTELEKTNING DOLZARBLIGI	217
Nazarov Nodirjon Namoz o'g'li	
JISMONIY SHAXSLARNING MOL-MULKINI SOLIQQA TORTISH MASALALARI	222
Mamadjanov Shuxrat Jalolidinovich	
ENTREPRENEURSHIP AND BUSINESS MANAGEMENT IN UZBEKISTAN	225
Abdukhalikova Komila Abdukhalikovna	
BANKLARDA BARQARORLIKNI TA'MINLASH UCHUN RAQAMLI YECHIMLARNI TAKOMILLASHTIRISH	229
Saydamatova Muxlisabonu Rasuljon qizi	
PAXTA-TO'QIMACHILIK SANOATINI MODERNIZATSIYA QILISH YO'NALISHLARI: TAHLIL VA TAKLIFLAR	233
Abdullayev Hamidulla Abdug'ani o'g'li	
WAYS TO IMPROVE THE EFFICIENCY OF STATE FINANCIAL REGULATION MECHANISMS IN ENSURING THE CAPITALIZATION OF INSURANCE ORGANIZATIONS	238
Abdullaev Erkinjon Azamovich	
YASHIL IQTISODIYOTNI SHAKLLANTIRISHDA YASHIL MOLIIYALASHTIRISHNING NAZARIY JIHLATLARI	245
Xalikov S. X.	

QISHLOQ XO'JALIGI MAHSULOTLARI BOZORIDA KORXONALAR RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA MARKETING STRATEGIYALARIDAN FOYDALANISH	245
Xudayberganov Jasur Baxodirovich	
WAYS TO IMPROVE THE EFFICIENCY OF STATE FINANCIAL REGULATION MECHANISMS IN ENSURING THE CAPITALIZATION OF INSURANCE ORGANIZATIONS	251
Abdullaev Erkinjon Azamovich	
NATIJAVIYLIKKA YO'NALTIRILGAN BudgetLASHTIRISH JARAYONINING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI VA UNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI.....	257
Allakuliyev Akmal Baltayevich	
SURXONDARYO VILOYATIDA RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA XODIMLARNI BOSHQARISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH	261
Jobborov Anvar Egamberdiyevich	
TO'QIMACHILIK KORXONALARIDA BOSHQARUV TIZIMINI RESURSLARNI OPTIMALLASHTIRISH ORQALI TAKOMILLASHTIRISH.....	268
Avulchayeva Feruza Jurakuziyevna	
BANKLARDA BARQARORLIKNI TA'MINLASH UCHUN RAQAMLI YECHIMLARNI TAKOMILLASHTIRISH.....	272
Saydamatova Muxlisabonu Rasuljon qizi	
ZAMONAVIY ISH JOYLARINI SHAKLLANTIRISHDA AYOLLARNING ROLI	276
Tulyaganova Aziza	
ISLOMIY MOLIALASHTIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR VA SUN'IY INTELLEKTNING DOLZARBLIGI.....	281
Nazarov Nodirjon Namoz o'g'li	
TURIZM MARKETINGINING NAZARIY ASOSLARI, ZAMONAVIY YO'NALISHLARI VA UNI TAKOMILLASHTIRISH ISTIQBOLLARI.....	286
Xamidov Otabek Bakidjanovich	
KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK SOHASINING IQTISODIY KO'RSATKICHLAR TIZIMINI STATISTIK BAHOLASHNING USLUBIY JIHATLARI	290
Arzikulov Otabek Ali o'g'li	
ЭКОЛОГАМ ПОЧЕТ И УВАЖЕНИЕ	298
Максудова Шахиста	
DEBITOR VA KREDITOR QARZDORLIKNING MOHIYATI VA ULARNING O'ZGARISH TENDENTSIYALARI	304
Jo'raev Farruxbek Muxiddin o'g'li	
O'ZBEKISTONDA ISLOMIY MOLIALASHTIRISH XIZMATLARI BOZORINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI.....	307
Inomjonov Islomjon Iloxomjon o'g'li	
ENTREPRENEURSHIP AND BUSINESS MANAGEMENT IN UZBEKISTAN	311
Abdukhlikova Komila Abdukhlikovna	
МОБИЛЬНЫЕ ТЕХНОЛОГИИ КАК СРЕДСТВО ФОРМИРОВАНИЯ ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИХ КОМПЕТЕНЦИЙ БУДУЩИХ ИНЖЕНЕРОВ.....	315
Хурамова Фарангиз Учкун кизи	
ЦИФРОВИЗАЦИЯ НАЛОГОВ И АКЦИЗНАЯ РЕФОРМА УЗБЕКИСТАНА В ВТО	319
Дамир Рустамович Абдулов	
BANK TIZIMIDAGI ISLOHOTLAR SHAROITIDA LIKVIDLILIK RISKINI BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	324
Alimov Baxtiyor Murodovich	
BANK AUDITINING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI VA UNI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	335
Narziyev Xayotjon Azamatovich	
O'ZBEKISTON SUG'URTA SOHASIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI QO'LLASH MASALALARI.....	343
Abdimuminova Saodat Taxirjonovna	
TO'QIMACHILIK SANOAT MAXSULOTLARI EKSPORT FAOLIYATI TAHLILI VA BRENDDA LIDERLIK TUSHUNCHALARI.....	352
Abdulazizova Xushnoza Nayabovna	

ИНСТИТУЦИОНАЛЬНО-ПРАВОВЫЕ МОДЕЛИ УПРАВЛЕНИЯ ОТХОДАМИ НА ОСНОВЕ ОПЫТА РАЗВИТЫХ СТРАН И ВОЗМОЖНОСТИ ИХ АДАПТАЦИИ В УСЛОВИЯХ УЗБЕКИСТАНА.....	357
Д. Мейлиева	
O'ZBEKISTON AUDITORLIK TIZIMIDA KASBDOSHLAR TOMONIDAN BAHOLASH (PEER REVIEW) TIZIMINI JORIY ETISH ISTIQBOLLARI	361
Parpiyev Jaxongir Ilhomjonovich	
ИСКУССТВЕННЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ И БОЛЬШИЕ ДАННЫЕ (BIG DATA) В УПРАВЛЕНЧЕСКИХ РЕШЕНИЯХ.....	366
Шарипов Бахтиёр Михлибаевич	
O'ZBEKISTONDA SUVGA BO'LGAN TALABNI VAQTLI QATORLAR ORQALI TAHLIL QILISH	375
Sarvar Mamasoliyev	
BOSHQARUV VA NAZORAT MAQSADLARIDA XARAJATLAR HISOBINI TASHKIL ETISH	383
Isomuxamedov Akbarjon Boxodir o'g'li	
MINTAQALAR BARQAROR RIVOJLANISHINI TA'MINLASHNING ASOSIY YO'NALISHLARI.....	389
Salomat NOROVA	
O'ZBEKISTON TURIZM BREND BOZORINING HOZIRGI HOLATI VA TENDENSIYALARI.....	394
Zufarov Akmal Gulamiddinovich	
INNOVATSION IQTISODIYOTDA QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARI SAMARADORLIGINI OSHIRISH METODOLOGIYASI.....	404
Qodirov Baxodirjon Tursunovich	
O'ZBEKISTON SOLIQ TIZIMINI MODERNIZATSIYA QILISHDA YAGONA INTERAKTIV DAVLAT XIZMATLARI PORTALINING O'RNI VA AHAMIYATI	408
Dehqonov G'ayratjon Raximovich	
OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA INNOVATSION HAMDA TIJORATLASHTIRISH MASALALARI	414
Inoyatov Mardonbek Mo'min o'g'li	
OLIY IQTISODIY TA'LIM ORQALI EKO-INNOVATSIYALAR VA "YASHIL" INVESTITSIYALARNI RAG'BATLANTIRISH MEKANIZMLARI: SIYOSIY VA INSTITUTSIONAL DOIRALAR	418
Xasanova Zarina Maxamadaliyeva	
XODIMLAR MALAKASINI OSHIRISH — ZAMON TALABI.....	427
Narzullaev Oybek Narzullaevich	
BUXGALTERIYA HISOBINI YURITISHDA JURNAL-ORDER SHAKLINING AHAMIYATI.....	433
Axmedjanov Abdufoto	
KENDALL VA SPEARMAN TARTIBIY KORRELYATSIYA KOEFFITSIYENTLARI ASOSIDA YASHIL IQTISODIYOT INDIKATORLARINING STATISTIK O'ZARO TA'SIRINI MODELLASHTIRISH	437
Muradov Rustamjon Sobitxonovich	
ИНТЕНСИВНЫЕ И ЭКСТЕНСИВНЫЕ ОГРАНИЧЕНИЯ В РЕГУЛИРОВАНИИ СПРОСА.....	442
Аминджанова Румейса Батыровна, Камилова Наргиза Абдукахоровна	
ИНКЛЮЗИВНЫЙ ПОДХОД В ТУРИЗМЕ: ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ И УЗБЕКСКАЯ ПРАКТИКА	445
Азимова Шахло Таировна	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA MOLIVAVIY HISOBOTNING XAQARO STANDARTLARIGA O'TISHNING HOLATI VA TAHLILI	450
Bayjanov Sarsengaliy Xalmuratovich	
UZUM EKSPORT QILUVCHI KOMPANIYALARDA YASHIL O'TISH JARAYONINI QO'LLAB-QUVVATLASH UCHUN EKO-MARKETING VA AYLANMA IQTISODIYOT TAMOIYILLARINI INTEGRATSIYALASH.....	454
Usmonova Diyora Mahmud qizi	
UMUMTA'LIM MAKTABLARIDA XARAJATLAR SMETASI VA SHTATLAR JADVALINING TAHLILI: OPTIMALLASHTIRISH VA SAMARADORLIKNING YANGICHA USULLARI (NAMANGAN VILOYATI MISOLIDA)	461
Umarov Avzaljon Yodgorali o'g'li	
INVESTITSIYALARNING KIRIB KELISHIGA TO'SQINLIK QILUVCHI MUAMMOLARNI BARTARAF ETISH YO'LLARI.....	467
Alimova Dilafro'z Tohir qizi	

FARMATSEVTIKA KORXONALARIDA MOLIVAVIY HISOBOT SHAKLLARINI TAKOMILLASHTIRISH VA INVESTORLAR UCHUN AXBOROT OCHIQLIGINI TA'MINLASH	470
Turdikulova Gulshad Nurmamatovna	
ISHLAB CHIQRISH KORXONALARIDA MOLIVAVIY HISOBOTLARNING SHAFFOFLIGINI OSHIRISHDA MOLIVAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLARINING AHAMIYATI.....	477
Uztemirov Alisher Aktam o'g'li	
INNOVATSION IQTISODIYOT SHAROITIDA SANOAT TARMOQLARI RAQOBATBARDOSHLIGINI TA'MINLASHGA YO'NALTIRILGAN BANDLIK TUZILMASINI OPTIMALLASHTIRISH	482
Tursunov Bekmuxammad Omonovich	
XORIY TAJRIBALARIDA SOLIQ BAZASINI ANIQLASH TARTIBI METODOLOGIYASINING MAVJUD METODLARI VA ULARNING XUSUSIYATLARI.....	489
Xalikchayeva Sadokat Ilxomjonovna	
IQTISODIY XAVFSIZLIKNING KONSEPTUAL ASOSLARI VA UNING MAMLAKAT IQTISODIYOTIDAGI O'RNI.....	496
Ramatillaev M.R.	
TIJORAT BANKLARIDA KREDIT RISKLARINI SUG'URTALASH VA DIVERSIFIKATSIYA QILISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	502
Eshboyev Shahobiddin Anorqul o'g'li	
TIJORAT BANKLARI O'RTASIDAGI RAQOBATNI BAHOLASH VA KUCHAYTIRISHNING ZAMONAVIY METODOLOGIYASI: O'ZBEKISTON TAJRIBASI.....	506
Qulmetov Mansurbek Ro'zmatovich	
XALQARO REYTING TASHKILOTLARINING OLIY TA'LIM MUASSASALARIGA TA'SIRI VA MAVJUD PLATFORMALAR.....	515
O'rozboyev Xayrulla Murodboy o'g'li	
TALABALAR MOTIVATSIYASINING MEKANIZMLARI: LOYIHA ASOSIDAGI TA'LIM TEKNOLOGIYALARIDA.....	523
Kasimova (Mulladjanova) Nasiba Azimdjanovna	
ISH KUCHIDAN SAMARALI FOYDALANISH VA NORASMIY BANDLIKNI SOYADAN CHIQRISH BO'YICHA TAKLIFLAR ISHLAB CHIQISH	531
Pulatov Dilshod Xaqberdiyevich, Maxkamova Shaxlo Yulchiyevna, Absamatov Baxrom Danakulovich	
KASBIY TA'LIM MAZMUNIDA TA'LIM VA ISHLAB CHIQRISH INTEGRATSIYASINI RAG'BATLANTIRISH ORQALI O'RTA BO'G'IN KADRLAR TAYYORLASHNING JOZIBADORLIGINI OSHIRISH YO'NALISHLARI	538
Tojiyev Sirojiddin Sayriddinovich	
O'ZBEKISTONDA TURIZM INFRATUZILMASINI BOSHQARISH TIZIMINING TURLARI VA SHAKLLARI.....	542
Muminova Mavjuda Sharifovna	
SUV RESURLARIDAN FOYDALANISHNI STRATEGIK BOSHQARISH SAMARADORLIGI MASALALARI	547
Kadirkhodjayeva Nilufar Rahmatullayevna	
MHXSGA MUVOFIQ ASOSIY VOSITALAR HISOBINI TASHKIL ETISH MASALALARI.....	552
Aliyev Sherzod Abdixomidovich	
ФАКТОРЫ ЭФФЕКТИВНОГО РАЗВИТИЯ ПРОИЗВОДСТВЕННОГО ПОТЕНЦИАЛА ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ.....	558
Аллаева Г.Ж.	
YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISH SHAROITIDA INVESTITSION MUHITNI YAXSHILASH YO'NALISHLARI	564
Irisqulova Munisa Akmal qizi	
TASHABBUSLI BUDJET JARAYONLARI DOIRASIDA 2024-YILDA AMALGA OSHIRILGAN ISHLAR TAHLILI	569
Xamidov Xabibullo Xikmatulla o'g'li	
MINTAQA SANOATIDA AHOLI JON BOSHIGA YAQQ O'ZGARISHINING DINAMIK TAHLILI.....	574
Nabiyev G'ulom Abdusalomovich	

INFRATUZILMAVIY INVESTISIYA LOYIHALARINI DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK ASOSIDA MOLIYALASHTIRISHDA RISKLARNI BOSHQARISHNING XORIJ TAJRIBALARI	583
Ergashev Axmadjon Maxmudjon o'g'li	
ПРОБЛЕМЫ ГЛОБАЛЬНОГО РАЗВИТИЯ ЗЕЛЕНОГО ФИНАНСИРОВАНИЯ В ЭКОЛОГИИ.....	587
Максудова Шахиста	
PAHTA-TO'QIMACHILIK KLASSTERLARINING INVESTITSION FAOLIGINI OSHIRISHNING ILMIY-USLUBIY JIHATLARI	593
B.Sh.Shadmanov	
ECONOMIC INDICATORS OF SUPPLY CHAIN EFFICIENCY IN UZBEKISTAN'S EXPORT SECTOR	597
Mukhammadiyaminova Shakhzoda Sherzodovna	
BUDJET TASHKILOTLARIDA BUDJETDAN TASHQARI MABLAG'LAR HISOBI VA ICHKI AUDITNI TAKOMILLASHTIRISH.....	602
Muxtorova Maftuna Salohiddin qizi	
RAQAMLASHTIRISH JARAYONIDA BANKLARNING XAVFSIZLIGI VA MOLIYAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHNING ILMIY-AMALIY ASOSLARI	607
Aliyeva Umidaxon Xusanboyevna	
XIZMATLAR SOHASI VA KAMBAG'ALLIK O'RTASIDAGI O'ZARO BOG'LIQLIK.....	611
Dawletmuratov Adilbay Mirzabaeovich	
PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF INDUSTRIAL CLUSTERS BASED ON THE PRINCIPLES OF A "GREEN ECONOMY"	615
Boboqulov Sanjar Baxronkulovich, Kamolov Oybek Faxriddin o'g'li	
ПЕРСПЕКТИВЫ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ИНФОРМАЦИОННО-КОММУНИКАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В СОВЕРШЕНСТВОВАНИИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СВОБОДНЫХ ЭКОНОМИЧЕСКИХ ЗОН В НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКЕ.....	620
Халимжанов Дилшод Эргашбекович	
YASHIRIN IQTISODIYOTNI INNOVATSION RIVOJLANISHDAGI O'RNI VA O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI.....	626
Mavlyanov Muzaffar Yusupovich	
NAMANGAN VILOYATI TURIZM SOHASINING SO'NGGI YILLARDA RIVOJLANISHI VA STATISTIK TAHLILI	630
Kuymuratova Matlubaxon Abdimanabovna	
O'ZBEKISTON SHAROITIDA QISHLOQ XO'JALIGI MAHSULOTLARI EKSPORTINING IQTISODIY BARQARORLIGINI TA'MINLOVCHI OMILLAR TAHLILI	634
Faxriddinov Bahriddin	
INNOVATSION SHAROITDA TO'QIMACHILIK SANOATI RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH	640
Sattarov Ilkhomjon Rahimjanovich	
IQLIM O'ZGARISHI SHAROITIDA SUV RESURSLARIDAN SAMARALI FOYDALANISH YO'LLARI	645
Nurmatov Norbek Jo'rayevich	
MINTAQA LOGISTIK XIZMAT KO'RSATISH SOHASINI RIVOJLANTIRISHNING INNOVATSION VA INSTITUTSIONAL ISTIQBOLLARI	652
Xalimov Javlonbek Shaxriyrovich	
KORXONALARNING BANKROTLIK EHTIMOLINI SUN'IY INTELLEKT YORDAMIDA PROGNOZLASH	659
Zaynutdinov Ismoil Samariddin o'g'li	
АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ЦИФРОВИЗАЦИИ ФИНАНСОВЫХ РЫНКОВ	665
Шомуродов Равшан Турсункулович	
MEDIA LOYIHALARINI BOSHQARISH: O'ZBEKISTON OAV AMALIYOTI TAHLILI	673
Yo'ldosheva Dilobar Jaxongir qizi	
O'QITISH NATIJALARINI ZAMONAVIY BAHOLASH TAMOYILLARI	677
Abdullayeva Sanobar Berdiyevna, Xujakulov Shaxriyor Shokir o'g'li	
MALAYZIYADA PROGRESSIV VA INKLYUZIV ISLOMIY MOLIYA TIZIMINI RIVOJLANTIRISH: 2024-YIL TAJRIBASI VA NATIJALARI	681
Safarova Nasiba Gulmurod qizi	

МЕЖДУНАРОДНЫЙ ОПЫТ ПРОВЕДЕНИЯ ПРОЦЕДУР ДЬЮ-ДИЛИДЖЕНС В АКЦИОНЕРНЫХ ОБЩЕСТВАХ.....	687
Прокудина Кристина Александровна	
HUDUDLARDA INVESTITSIIYA SALOHİYATINI OSHIRISH YO'NALISHLARI	692
Xalilova Madinabonu Abduraxmon qizi	
LIZING MUOMALALARI HISOBINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH	701
Baxadirov Alisher Komilovich	
TIJORAT BANKLARINING JISMONIY SHAXSLAR DEPOZITLARI VA ULARNI OPTIMALLASHTIRISH YO'LLARI	705
Melikov Otabek Maxmadaminovich	
TIJORAT BANKLARIDA RAQAMLASHTIRISH VA EKOTIZIMNI RIVOJLANTIRISHNING AHAMIYATI	711
Erkinova Feruza Najmitdinovna	
DAVLAT SEKTORIDA ICHKI NAZORAT TIZIMINI BAHOLASHDA SUN'IY INTELEKTDAN FOYDALANISH: XAVF YOKI IMKONIYAT	717
Ostonokulov Azamat Abduraimovich, Tadjiev Erkin Muxitdinovich	
SUN'IY VA KIMYOVIY TOLALARNING TO'QIMACHILIK SANOATIDA EKOLOGIK BARQARORLIKNI TA'MINLASHDAGI O'RNI	723
Raximov Furqat Jalolovich	
OLIY TA'LIM MASSASALARINING MOLIVAVIY RESURLARINI BOSHQARISH MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH.....	728
Mahmudov Akbar Abduraimovich	
TA'LIM XIZMATLARI BOZORINI TAKOMILLASHTIRISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLAR.....	733
Abdullayev Suyun Artikovich	
O'ZBEKISTONDA AVTOMOBILSOZLIK KORXONALARIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIIYA JARAYONLARI: "UZAUTO MOTORS" AJ AMALIYOTI VA NATIJALARI.....	737
Allabergenov Azamat Joldasbayevich	
WAYS TO USE MARKETING DATA IN THE MANUFACTURING ENTERPRISE VALUATION PROCESS	742
Musayeva Shoirazimovna, Usmonova Dilfuza Ilkhomovna	
KICHIK SANOAT KORXONALARI O'RTASIDAGI ISHLAB CHIQARISH VA KOOPERATIV ALOQALAR HOLATI.....	747
Boyutrayev Olimjon Urayimovich	
BANK RISKLARI VA ULARNI TA'SIRINI EKONOMETRIK MODELLASHTIRISHDA STATISTIK HISOBOTLARNI SHAKLLANTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI	753
Kamoldinov Sardorbek Maxamadsobir o'g'li	
O'ZBEKISTONDA AYOLLARNING ISH BILAN BANDLIGINI OSHIRISH IMKONIYATLARI	761
Eshqobulova Charos O'roq qizi	
O'ZBEKISTONNING BARQAROR RIVOJLANISH KONSEPSIYASI: TARIXIY MEROS VA ZAMONAVIY YASHIL TEXNOLOGIYALAR UYG'UNLIGI.....	766
Azimova Shohista Salohiddinova	
SOLIQ TIZIMIDA RAQAMLI MARKIROVKALANGAN TOVARLARNI RAQAMLASHTIRISHNI TAKOMILLASHTIRISH MUAMMOLARI	770
Muxammadov Nodir Karimovich	
BIZNES JARAYONLARINI OPTIMALLASHTIRISHDA "LEAN MANAGEMENT" TIZIMINI JORIY ETISHNING ILMIY ASOSLARI	775
Muhiddinov Ozodbek Ikromjon o'g'li, Shakirova Gulrux Po'latjon qizi, Ozodbek Musayev	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASINING TURISTIK POTENTIALI UMUMIY TAVSIFI.....	783
Madaminova Sanobar Askarovna	
KICHIK BIZNES KORXONALARIDA EKSPORT MAHSULOTLARI ISHLAB CHIQARISH KONSEPSIYASINI SHAKLLANTIRISH VA RIVOJLANTIRISH YO'NALISHLARI.....	789
Boymirzayev Zokirjon Mashrabboyevich	
AHOLINING TURMUSH DARAJASI VA UNING KO'RSATKICHLARI.....	794
Sayitbayev Shermirza Datkamirzayevich	

KORXONA ASOSIY XO'JALIK YURITUVCHI SUBYEKT SIFATIDA AHAMIYATI.....	799
Yuldashova Yoqutoy Murodjon qizi, Yuldashev Abduhakim Abdukarimovich	
DAVLAT ISHTIROKIDAGI KORXONALARNI XUSUSIYLASHTIRISH JARAYONIDA KADRLAR SALOHIYATINI SAQLAB QOLISH VA RIVOJLANTIRISH STRATEGIYALARI.....	803
Bekchanov Ruslan Ambiyatovich	
PARALLEL KORPUS ASOSIDA INGLIZ VA O'ZBEK TILLARIDA QISHLOQ XO'JALIK ATAMALARINING EKVIVALENTLIK XUSUSIYATLARI.....	807
Yulduz Xalilova Nasriddinovna	
KOLBASA VA GO'SHT MAHSULOTLARI ISHLAB CHIQUARISHDA CHIQUINDISIZ ISHLAB CHIQUARISH ("ZERO WASTE") MODELINING ROLI: XORIJIY TAJRIBA VA O'ZBEKISTON SHAROITIDAGI AMALIY YO'NALISHLAR.....	810
Eshtemirova Anora Norboy qizi	
EKSPORTYO'R KORXONALARDA TOVAR VA XIZMATLAR EKSPORTI BO'YICHA QO'SHILGAN QIYMAT VA FOYDA SOLIG'INI TO'G'RI HISOBLANISHI TAHLILI VA ISTIQBOLLARI	814
Sobirova Xilola Rustam qizi	
O'ZBEKISTONDA TO'QIMACHILIK VA TIKUV-TRIKOTAJ SANOATI RIVOJLANISHINING MILLIY RAQOBATBARDOSHLIKNI OSHIRISHDAGI O'RNI	819
Ikramova Taxmina Latifovna	
YANGI RIVOJLANAYOTGAN BOZORLARIDA HR QAROR QABUL QILISH JARAYONINI TAKOMILLASHTIRISHDA IQTISODIY TA'LIMNING ROLI	824
Dilfuza Shokirova	
UZOQ MUDDATLI AKTIVLAR HISOBINI XALQARO BUXGALTERIYA STANDARTLARI ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH.....	833
Abdiev Mutolib Anvar o'g'li	
DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK TIZIMINING NAZARIY VA USLUBIY ASOSLARI	838
Raximjonova Shohsanam Baxodirovna	
AKTIVLAR VA MAJBURIYATLARNI MHXS ASOSIDA BAHOLASHNING ZARURIYATI VA AHAMIYATI	842
G'anibayev Iloxomjon Shokiraliyevich	
XORIJIY INVESTITSIYALARNI JALB QILISH JARAYONINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI VA HUDUDIY IQTISODIY RIVOJLANISH BILAN BOG'LIQLIGI	847
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, Turdimuratova Aziza Alisherovna	
AGRAR ISHLAB CHIQUARISHNI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA "QISHLOQ XO'JALIGI-4.0" VA "AQLLI QISHLOQ XO'JALIGI" KONSEPSIYALARIDAN SAMARALI FOYDALANISH.....	851
Yusupov Muxiddin Soatovich	
PAXTA-TO'QIMACHILIK KLASSTERLARINI MOLIYALASHTIRISH MANBALARINI GURUHLASH VA BAHOLASH.....	860
Davlyatov Bekzodjon Aslanxojayevich	
TA'LIM TIZIMINI INNOVATSION RIVOJLANTIRISHDA XORIY TAJRIBASINING AHAMIYATI	864
Sobirov Shaxzod Ozod o'g'li	
O'ZBEKISTONDA TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINI SOLIQQA TORTISHNI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	868
Karimov Mirolimjon Karimjon o'g'li	
ПРОБЛЕМЫ МЕЖДУНАРОДНОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА В ЭКОНОМИЧЕСКОМ РАЗВИТИИ УЗБЕКИСТАНА.....	875
Аликулов С. А., Хамракулова О. Д.	
YASHIL IQTISODIYOTDA KORXONALAR BOSHQARUV MEKANIZMLARINING EVOLYUTSIYASI: KONSEPTUAL TAHLIL.....	880
Nabiev Bobur Muhammadqosim o'g'li	
SUD-HUQUQ TIZIMINI YANADA DEMOKRATLASHTIRISH: JORIY HOLATI, MUAMMOLAR VA ISTIQBOLLAR.....	884
Majidov Muslimbek Maxamadjon o'g'li	

SUD-HUQUQ TIZIMINI YANADA DEMOKRATLASHTIRISH: JORIY HOLATI, MUAMMOLAR VA ISTIQBOLLAR

Majidov Muslimbek Maxamadjon o'g'li

Toshkent davlat yuridik universiteti 1-bosqich magistranti

Annotatsiya. Ushbu maqolada sud hokimiyatining o'ziga xos jihatlari hamda sudyalar mustaqilligini kafolatlash masalalari O'zbekiston Respublikasi milliy qonunchiligi va xalqaro huquqiy standartlar asosida tahliliy o'rganilgan. Shuningdek, sud tizimida demokratik tamoyillarni kuchaytirish va odil sudlov samaradorligini oshirishga qaratilgan yondashuvlar baholangan. Maqola xulosasida mavzu yuzasidan nazariy jihatdan asoslangan xulosalar hamda amaliy ahamiyatga ega taklif va tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kaliy so'zlar: sud hokimiyati, sudya mustaqilligi, odil sudlov, sud tizimi, huquqiy kafolatlar, demokratik islohotlar, inson huquqlari.

Abstract. This article provides an analytical study of the distinctive features of the judiciary and issues related to guaranteeing judicial independence, based on the national legislation of the Republic of Uzbekistan and international legal standards. It also assesses approaches aimed at strengthening democratic principles within the judicial system and enhancing the effectiveness of the administration of justice. The article presents theoretically grounded conclusions, as well as practical recommendations and proposals for further improvement.

Key words: judiciary, judicial independence, justice, judicial system, legal guarantees, democratic reforms, human rights.

Аннотация. В данной статье на основе национального законодательства Республики Узбекистан и международных правовых стандартов проведён аналитический обзор особенностей судебной власти и вопросов обеспечения независимости судей. Также оценены подходы, направленные на укрепление демократических принципов в судебной системе и повышение эффективности отправления правосудия. По итогам исследования сформулированы теоретически обоснованные выводы, а также разработаны практические предложения и рекомендации по совершенствованию данной сферы.

Ключевые слова: судебная власть, независимость судей, правосудие, судебная система, правовые гарантии, демократические реформы, права человека.

KIRISH

Mamlakatda sud hokimiyatining to'laqonli mustaqilligini ta'minlash, inson huquq va erkinliklarini samarali himoya qilish hamda odil sudlovga erishish darajasini yuksaltirish davlat siyosatining strategik maqsadlaridan biri hisoblanadi. Bu vazifalar sud-huquq tizimini modernizatsiya qilish, uning shaffofligi va hisobdorligini oshirish hamda jamiyatning sud organlariga bo'lgan ishonchini mustahkamlash orqali hayotga tatbiq etilmoqda. O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlarini belgilab bergan Harakatlar strategiyasida sud hokimiyati mustaqilligini institutsional jihatdan mustahkamlash, sud faoliyatini demokratik tamoyillar asosida takomillashtirish, shaxs huquqlarini ishonchli huquqiy muhofaza qilish mexanizmlarini kengaytirish hamda qonuniyligni ta'minlash dolzarb islohot yo'nalishlari sifatida belgilab berildi. Ushbu maqsadlarning strategik ahamiyati shundaki, sud hokimiyati davlat boshqaruv tizimida alohida va mustaqil institut sifatida namoyon bo'lib, jamiyatda adolat tamoyilini qaror toptirishda hal qiluvchi vazifani bajaradi.

Odil sudlov davlatning huquqni qo'llashga qaratilgan alohida faoliyat shakli bo'lib, vakolatli sud organlari tomonidan huquq normalari buzilishi natijasida kelib chiqadigan nizo va ziddiyatlarni qonun doirasida ko'rib chiqish hamda ularga xolis va qonuniy yechim berish jarayonini anglatadi. Demokratik huquqiy davlatda qonun ijtimoiy munosabatlarni tartibga soluvchi oliy mezon sifatida amal qiladi hamda davlat organlari, jamoat birlashmalari va fuqarolar o'rtasida vujudga keladigan huquqiy munosabatlarning qonuniy chegarasini belgilaydi.

Mazkur huquqiy munosabatlarning Konstitutsiya va qonun talablariga muvofiq tarzda shakllanishi, amalda ta'minlanishi va zarurat tug'ilganda huquqiy tartibda hal etilishi aynan sud hokimiyati zimmasiga yuklatilgan

konstitutsiyaviy vazifadir. Shu bois, sud tizimining adolatli, mustaqil va samarali faoliyat yuritishi jamiyatda qonun ustuvorligi ta'minlanishining asosiy kafolati hisoblanadi. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M. Mirziyoyev o'zining Oliy Majlisga yo'llagan Murojaatnomasida sud faoliyatining fundamental vazifasini belgilab, "sudlarning bosh maqsadi – jamiyatda adolatni qaror toptirish ekanligi, har bir sud hukmi va qarori qonuniy, asosli va adolat mezonlariga to'la javob berishi shartligi"ni alohida ta'kidlab o'tgan [1]. Ushbu yondashuv sud hokimiyatiga davlat tizimida yuklangan yuksak mas'uliyat va uning jamiyat taraqqiyotidagi hal qiluvchi ahamiyatini ifoda etadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Sud–huquq tizimini demokratlashtirish masalasi xalqaro ilmiy doiralarda keng o'rganilgan bo'lib, demokratik institutlar samaradorligi, konstitutsiyaviy nazoratning mustahkamlanishi va sud hokimiyatining mustaqilligi jamiyatning huquqiy taraqqiyotining asosiy omillari sifatida e'tirof etiladi. Robert A. Dahl demokratik boshqaruvning barqaror rivojlanishi uchun mustaqil sud tizimi hal qiluvchi ahamiyatga ega ekanini ta'kidlab, sud hokimiyatini fuqarolarning asosiy erkinliklarini himoya qiluvchi mustahkam mexanizm sifatida baholaydi. Tom Ginsburg konstitutsiyaviy nazoratning jamiyatdagi huquqiy muvozanatni ta'minlashda o'ziga xos kafolat funksiyasini bajarishini, sud institutlari faoliyatining mustahkamlanishi esa davlat boshqaruvida shaffoflik va hisobdorlikni kuchaytirishini ilmiy asoslab bergan.

Mark Tushnet sud hokimiyati faoliyatida huquqiy islohotlarning demokratik qadriyatlarni mustahkamlashdagi o'rnini yoritib, sudlar tomonidan qonun ustuvorligining izchil ta'minlanishi fuqarolarning davlat organlariga bo'lgan ishonchini sezilarli oshirishini ta'kidlaydi. Cheryl Saunders esa konstitutsiyaviy tizimda fuqarolar huquqlarining kafolatlanishi, sud jarayonlarida protsessual adolatning kuchayishi va sud qarorlarining ochiqligi demokratik jamiyatlar uchun universal mezon ekanini ilmiy dalillar bilan ko'rsatadi.

Hans Kelsen tomonidan ishlab chiqilgan normativ yondashuv sud hokimiyatining demokratik tizimdagi o'rnini aniq belgilab, huquq tizimining izchilligi va qonunlarning ierarxik boshqaruviga asoslangan. Ushbu nazariy model ko'plab davlatlarda sud huquqiy islohotlarining asosiy metodologik poydevorini tashkil etgan. Ronald Dworkin esa sud qarorlarining axloqiy-etik asoslari va konstitutsiyaviy tamoyillarning ustuvorligi huquqiy tizimni yanada insonparvar, adolatli va demokratik qilishga xizmat qilishini asoslab beradi.

Ma'muriy adolat va sud jarayonlari shaffofligini o'rganishda Martin Shapiro va Alec Stone Sweet tadqiqotlari alohida o'rin tutadi. Ularning fikricha, sud tizimida protsessual aniqlik, sud organlarining institutsional mustahkamligi va huquqiy javobgarlikning oshirilishi demokratik tamoyillarning real hayotga tatbiq etilishida asosiy mezon hisoblanadi. OECD va World Justice Project tomonidan e'lon qilinadigan sud mustaqilligi va huquq ustuvorligi indeksleri esa mamlakatlarning demokratik rivojlanish jarayonida sud tizimini modernizatsiya qilish borasida qo'lga kiritgan yutuqlarini baholashda muhim xalqaro manba bo'lib xizmat qilmoqda.

Umuman olganda, ilmiy manbalar sud–huquq tizimining demokratlashuvi jamiyatda ochiqlik, adolat va ishonch muhitini mustahkamlashga, fuqarolarning huquqiy madaniyatini yuksaltirishga hamda davlat boshqaruvining samaradorligini oshirishga bevosita ta'sir ko'rsatishini ko'rsatadi. Ilg'or tadqiqotlarda keltirilgan nazariy qarashlar va empirik tahlillar demokratik sud tizimini shakllantirishning universal tamoyillari va samarali mexanizmlarini yoritib, ushbu yo'nalishda olib borilayotgan islohotlarning ijobiy natijalarini ilmiy jihatdan asoslab beradi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotda ma'lumotlar xalqaro huquqiy indekslar, sud tizimi samaradorligi bo'yicha ochiq statistik bazalar va ilmiy nashrlardan olingan. Analitik yondashuv asosida ularning mazmuni qiyosiy-huquqiy tahlil qilindi, konstitutsiyaviy nazorat va sud mustaqilligi bo'yicha indikatorlar o'zaro solishtirildi hamda demokratlashtirish jarayonining ijobiy dinamikasini aniqlash uchun normativ tahlil qo'llanildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Sud hokimiyatining institutsional mustaqilligi bir qator huquqiy va tashkiliy belgilar orqali namoyon bo'ladi. Jumladan, sud hokimiyati maxsus vakolatli davlat organlari – sudlar tomonidan amalga oshiriladi va sud organlarining yig'indisi davlatdagi yagona sud tizimini shakllantiradi. Konstitutsiyaga muvofiq, sud hokimiyati fuqaroviy, jinoiy, iqtisodiy va ma'muriy sud ishlarini ko'rib chiqish vakolati orqali amalga oshiriladi. Odil sudlov qat'iy belgilangan protsessual qoidalar va huquqiy tartibotlar asosida yuritiladi, bu esa sud faoliyatining qonuniy va shaffof bo'lishini kafolatlaydi. Sud organlari tomonidan qabul qilingan qarorlar boshqa davlat hokimiyati institutlari tomonidan qayta ko'rib chiqilishi yoki bekor qilinishi mumkin emas, bu uning tashqi ta'sirlardan xoli va mustaqilligining asosiy kafolatidir.

Sud hokimiyati faoliyatining boshqa davlat institutlaridan farqli va betakror jihatlari quyidagilarda yorqin namoyon bo'ladi. Sud odilligini amalga oshirish davlat nomidan yuritiladi, bu sud qarorlarining davlat irodasi

ifodasi ekanini anglatadi. Sudlov maxsus konstitutsiyaviy tartibda shakllangan va vakolat berilgan organlar tomonidan amalga oshiriladi, jumladan hukm va qarorlarning “O‘zbekiston Respublikasi nomidan” e‘lon qilinishi uning davlat hokimiyati ifodasi ekanini tasdiqlaydi. Sudyalar o‘z faoliyatida faqat qonunga tayanadi, ishlarni ko‘rib chiqish qat’iy protsessual normativ tartib asosida amalga oshiriladi, bu qonun ustuvorligining amaliy ifodasidir. Sud hokimiyati ijro va qonun chiqaruvchi hokimiyat tarmoqlaridan institutsional, funksional va tashkiliy jihatdan mustaqildir. Davlat organlari orasida faqat sud adolat qaror toptirish va majburlov choralarini davlat nomidan qo‘llash vakolatiga ega bo‘lgan yagona organ hisoblanadi, ya’ni sud vakolatlari boshqa tuzilmalar tomonidan amalga oshirilishi mumkin emas. Sud hokimiyatining qarorlari uzil-kesil xususiyatga ega bo‘lib, qonuniy kuchga kirgan sud hukmi yoki hal qiluv qarori barcha davlat organlari, tashkilotlar va shaxslar uchun so‘zsiz bajarilishi shart bo‘lgan majburiy hujjat hisoblanadi.

Shu tariqa, sud hokimiyatining mustaqilligi faqat huquqiy kafolat emas, balki odil sudlovni samarali ta‘minlash, fuqarolar ishonchini mustahkamlash va jamiyatda qonuniy tartibotni barqarorlashtirishning asosiy konstitutsiyaviy poydevoridir. O‘zbekiston Respublikasida sud hokimiyatining faoliyati ijtimoiy adolatni ta‘minlash, huquqiy tartibotni mustahkamlash, Konstitutsiya va qonun ustuvorligini amalda ta‘minlash hamda inson huquqlari, erkinliklari va qonuniy manfaatlarini muhofaza qilishga qaratilgan. Sud davlat hokimiyatining mustaqil tarmog‘i hisoblanadi va uning samarali faoliyati davlat va jamiyatning obro‘si bilan bevosita bog‘liqdir. Jumladan, sud organlari va sudyalarning qonunga rioya qilishi hamda qabul qilingan qarorlarning adolat mezonlariga mosligi davlatning qonuniylik va ijtimoiy ishonchini belgilaydi.

Sud hokimiyati va sudyalarning mustaqilligi odil sudlovning xolisligi va qonuniyligini ta‘minlovchi asosiy prinsiplardan biri sanaladi. Konstitutsiyaning 112-moddasi hamda “Sudlar to‘g‘risida”gi qonunning 4-moddasiga muvofiq, sudyalar o‘z faoliyatlarida faqat qonunga bo‘ysunadilar va davlat hamda jamiyatdan mustaqil ravishda ish olib boradilar. Shuningdek, sudyalar mustaqilligini ta‘minlashda ularning siyosiy partiyalarga yoki boshqa tashkilotlarga mansub bo‘lmasligi ham muhim kafolat hisoblanadi. Bu me‘yorlar sudyalar va sud organlarining adolatli va xolis sudlovni amalga oshirishini, qonun ustuvorligini ta‘minlashini va fuqarolarning huquqiy manfaatlarini samarali himoya qilishini kafolatlaydi.

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M. Mirziyoyev ta’kidlaganidek: “Sud hokimiyatining chinakam mustaqilligini ta‘minlash uchun, birinchi navbatda, sudyalarni odil sudlovga ta’sir o‘tkazadigan omillardan himoya qilish kerak. Tergov va sud ishiga aralashish holatlarini aniqlash, buning uchun javobgarlikni kuchaytirish va jazo muqarrarligini ta‘minlash g‘oyat muhimdir.” Sudyalarning mustaqilligi ularni qonunda belgilangan tartibda sudyalikka tayinlash va ozod qilish, ularning daxlsizligini ta‘minlash, odil sudlovni amalga oshirishdagi qat’iy taomillarni qo‘llash, qaror chiqarish chog‘ida sudyalar maslahatining sir tutilishi, sudga hurmatsizlik yoki ishlarni hal qilishga aralashganlik uchun javobgarlik belgilanishi hamda sudyaga davlat tomonidan uning maqomiga mos moddiy va ijtimoiy ta‘minot berilishi orqali kafolatlanadi.

Sudyalarga nisbatan hurmatsizlik qilish yoki ularni mensimaslik kabi xatti-harakatlar qonun doirasida jazolanadi. O‘zbekiston Respublikasining 28.07.2021 yildagi “Sudlar to‘g‘risida”gi O‘RQ-703-son¹ Qonunning 69-moddasiga muvofiq, sudyalarning odil sudlovni amalga oshirish faoliyatiga aralashishga yo‘l qo‘yilmaydi. Ushbu norma sudyalar faoliyatiga to‘sqinlik qilish yoki ularga ta’sir ko‘rsatish orqali g‘ayriqonuniy sud qarorlariga erishish holatlarida jinoiy javobgarlikni nazarda tutadi. Sudyalar va sud hokimiyati mustaqilligining yana bir muhim kafolati sudyalarning daxlsizligini ta‘minlashdir. Bu prinsip BMT Bosh Assambleyasining 1985-yil 13-dekabrda 40/146-sonli rezolyutsiyasida ma’qullangan “Sud organlari mustaqilligining asosiy prinsiplari” hujjatida, xususan 16-, 17- va 20-moddalarda o‘z ifodasini topgan. Ushbu me‘yorlar sudyalarning daxlsizligini mustahkamlaydi va sud organlari uchun konstitutsiyaviy asos bo‘lib xizmat qiladi. Shu bilan birga, mustaqil sud instituti har bir shaxsning huquqi sanaladi va uning amalda ta‘minlanishi Inson huquqlari umumjahon deklaratsiyasining 10-moddasi talablari bilan ham uyg‘un keladi. Bu sudyalar mustaqilligi va daxlsizligining xalqaro huquqiy asosini mustahkamlaydi hamda odil sudlovning samarali amalga oshirilishi uchun muhim kafolatdir.

O‘zbekiston Respublikasi sud tizimida zamonaviy talablarga mos ravishda iqtisodiy va ma’muriy sudlar joriy etildi. Shuningdek, sud mustaqilligini yanada mustahkamlash va sudyalar faoliyatini institutsional jihatdan tartibga solish maqsadida yangi organ – O‘zbekiston Respublikasi Sudyalar oliy kengashi tuzildi hamda uning vakolatlarini belgilashga qaratilgan alohida qonun qabul qilindi. Ushbu qonunga muvofiq, Kengash O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti bilan kelishgan holda harbiy sudlar, viloyatlar va Toshkent shahar sudlari sudyalarini, shuningdek tumanlararo, tuman va shahar sudlari raislari hamda sudyalarini mustaqil ravishda lavozimga tayinlaydi va lavozimidan ozod qiladi. Bu huquqiy mexanizm avval sudyalar tayinlanishida Prezidentning to‘liq vakolatli bo‘lgan amaliyotini institutsional tartibga solishga qaratilgan muhim islohotdir.

Sudyalar oliy kengashi sudyalar hamjamiyatining organi bo‘lib, sud hokimiyatining mustaqilligi konstitutsiyaviy prinsiplariga rioya qilinishi hamda odil sudlovning ta‘minlanishi uchun muassislik vazifasini

1 <https://lex.uz/docs/-5534923>

bajaradi. Kengashning tarkibi rais, rais o'rinbosari, a'zolari va kotibdan iborat bo'lib, umumiy hisobda 21 nafar kishini tashkil etadi. Unga sudyalari, huquqni muhofaza qiluvchi organlar vakillari, fuqarolik jamiyati institutlari hamda huquq sohasida yuqori malakali mutaxassislar kiradi.

Sudyalari oliy kengashining asosiy vazifalari sudyalik lavozimlari uchun nomzodlarni tanlov asosida saralash, eng malakali va mas'uliyatli mutaxassislar orasidan sudyalarni tayinlash hamda rahbar sudyalik lavozimlariga tavsiyalar berish orqali sudyalari korpusini shakllantirish, sudyalarning daxlsizligi va odil sudlovni amalga oshirishga aralashishga yo'l qo'yimaslik uchun chora-tadbirlar ko'rish, sudyalarning kasbiy tayyorgarligini ta'minlash, malakasini oshirish, faoliyati samaradorligini baholash va ularni rag'batlantirishga qaratilgan tashabbuslarni ilgari surishni o'z ichiga oladi. Ushbu mexanizmlar Sudyalari oliy kengashini O'zbekiston sud tizimining mustaqilligini ta'minlovchi asosiy institutga aylantirib, odil sudlovning samarali va xolis amalga oshirilishini kafolatlaydi.

Sudlar jamiyatda huquqiy madaniyatni shakllantirish va yuksaltirishda muhim rol o'ynaydi. Har bir sud jarayoni nafaqat huquqiy, balki tarbiyaviy va ma'rifiy ahamiyatga ham ega bo'lib, fuqarolarni qonunlarga rioya qilish, xatolardan saboq olish va huquqiy mas'uliyatni anglashga undaydi. O'zbekistonda amalga oshirilayotgan keng ko'lamli sud-huquq islohotlari doirasida Prezident ta'kidlaganidek, "Sudlarning tarbiyaviy rolini kuchaytirish, uning faoliyatida ochiqlik va oshkoralikni ta'minlash, sud qarorlarini qabul qilishda jamoatchilik fikrini inobatga olish muhim e'tirof etildi" [1, 10-b].

Huquqiy davlatchilikni mustahkamlash va odil sudlovni samarali amalga oshirish maqsadida sudyalarning huquqiy madaniyatini yuksaltirish, ularda zarur kasbiy malaka va axloqiy fazilatlarni shakllantirish muhim vazifa hisoblanadi. Sudyalarda sudlovni amalga oshirishda qat'iyat va vazminlik, xotirjamlik va sovuqqonlik, boshqalarga nisbatan hurmat, ehtiyotkorlik va tavoze, ehtiros va jizzaga berilmaslik, vaziyatni tahlil qilishda sermulo hazalilik, sud jarayoni ishtirokchilariga nisbatan qo'pollik yoki do'q-po'pisa qilmaslik, adolatpeshalik va xalqparvarlik, jabrdiyda dardiga ehtiyotkorlik, hukm chiqarishda vijdon va ichki e'tiqodga tayangan qarorlar qabul qilish kabi sifatlar yuqori darajada bo'lishi zarur.

Fuqarolarning aybsizlik prezumpsiyasini sudlov jarayonida qat'iy ta'minlash sudyaning yuksak huquqiy madaniyati va chuqur axloqiylikka ega ekanligiga bevosita bog'liqdir. Shuningdek, sudlarning faoliyatidan xalq muntazam xabardor bo'lishi va odil sudlov haqida axborot olishi uchun tizimli choralar ko'rish muhim ahamiyatga ega. Bu maqsadda sudlar ommaviy axborot vositalari bilan samarali hamkorlik qilishlari, sud qarorlarining elektron ma'lumotlar bazasini yaratish va ularni tegishli veb-saytlar hamda internet tarmoqlarida joylashtirish orqali aholiga yetkazishlari zarur. Bu jarayon sudlarni axborot-kommunikatsiya texnologiyalari bilan ta'minlashni yanada rivojlantirishni talab qiladi.

Fuqarolarning huquq va erkinliklarini, ayniqsa jinoiy tajovuzlardan himoya qilishning ishonchli kafolatlarini ta'minlash maqsadida O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 30-noyabrda "Sud-tergov faoliyatida fuqarolarning huquq va erkinliklari kafolatlarini kuchaytirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida" PF-5268-son² Farmoni qabul qildi. Ushbu farmon qator muhim vazifalar va me'yorlarni belgiladi.

Qonun hujjatlari talablariga qat'iy va bevosita rioya qilish huquqni muhofaza qiluvchi organlar va sud organlari e'tiborining eng asosiy yo'nalishi hisoblanadi. Qonun normalarini aniq bajarmaslik yoki ulardan chetlashish, sabablardan qat'i nazar, qonuniylikni buzish sifatida baholanadi va qonun hujjatlari bilan belgilangan javobgarlikka sabab bo'ladi.

Protsessual qonunchilikni buzish, shu jumladan jinoyat protsessi ishtirokchilari yoki ularning yaqin qarindoshlariga nisbatan qiynoq, psixologik yoki jismoniy tazyiq ko'rsatish, shafqatsiz yoki g'ayriinsoniy muomala qo'llash, gumon qilinuvchi, ayblanuvchi yoki sudlanuvchining himoya huquqini, shuningdek tarjimon xizmatidan foydalanish huquqini buzish, mavjud dalillar bilan tasdiqlanmagan gumon, taxmin, mish-mish yoki tasdiqlanmagan ko'rsatuvlarni dalil sifatida qo'llash qonun bilan qat'iyan taqiqlanadi.

Shu bilan birga, farmonda sud-tergov faoliyatida innovatsion uslublardan foydalanish, dalillarning aloqadorligi, maqbulligi va ishonchliligi masalalarini yuritish hamda jinoyat-protsessual qonunchilik talablariga muvofiqlikni ta'minlashning ilg'or xorijiy tajribasini o'rganish va tahlil qilish tavsiya qilingan. Ushbu qadamlar fuqarolarning huquq va erkinliklarini samarali muhofaza qilish, sud va tergov organlarining odillik va shaffofligini ta'minlash hamda qonuniylikni mustahkamlashga xizmat qiladi.

Shunday qilib, sud-huquq sohasidagi islohotlarni chuqurlashtirish va ularni yanada kengroq ko'lamda amalga oshirish jamiyatimizda mustaqil, adolatli sud hokimiyatini qaror toptirishga ko'maklashadi. Yuqorida bayon etilgan ijtimoiy-siyosiy, huquqiy va tashkiliy chora-tadbirlar jamiyatimizda sudning yuksak nufuzini ta'minlashga, uning samarali faoliyat yuritishi uchun qulay shart-sharoit yaratishga qaratilgan. Mustaqil, xolis, demokratik sud tizimini vujudga keltirish pirovardida inson manfaatlariga, fuqarolarning huquq va erkinliklarini kafolatli muhofaza etishga hamda shu asnoda huquqiy davlatchilik asoslarini shakllantirishga xizmat qiladi.

2 <https://lex.uz/docs/-3432426>

XULOSA VA TAKLIFLAR

Sud–huquqtizimini izchil demokratlashtirish O'zbekistonning huquqiy davlat sifatida rivojlanish strategiyasida markaziy o'rinni egallaydi. Sud hokimiyatining institutsional mustaqilligi mustahkam konstitutsiyaviy kafolatlar, sudyalarning faoliyatining tashqi ta'sirlardan xoli yuritilishi va odil sudlovning qonuniy tamoyillar asosida amalga oshirilishi bilan ta'minlanmoqda. Sudyalarning oliy kengashining tashkil etilishi, sudlar faoliyatining ochiqdoshligi va shaffofligini kuchaytirish, sudlarning tarbiyaviy rolini oshirish, axborot texnologiyalarini keng joriy etish, sudtergov jarayonida inson huquqlarining ishonchli muhofazasini ta'minlashga qaratilgan huquqiy islohotlar demokratik sud tizimining shakllanishiga xizmat qilmoqda.

Sudlarga yuklatilgan vakolatlarning davlat nomidan amalga oshirilishi, sud qarorlarining majburiyligi va sud jarayonlarining protsessual aniqdoshligi huquq ustuvorligini ta'minlashda muhim omil bo'lib qolmoqda. O'zbekiston sud-huquq tizimida hayotga tatbiq etilayotgan chuqur islohotlar jamiyatda adolat, qonuniylik va ishonch muhitini mustahkamlashga, fuqarolarning huquqiy madaniyatini yuksaltirishga hamda davlat hokimiyati tarmoqlari o'rtasida samarali muvozanatni ta'minlashga zamin yaratmoqda. Shu tariqa, demokratik tamoyillarga asoslangan mustaqil sud tizimining rivojlanishi huquqiy davlat qurishning poydevori sifatida mamlakat taraqqiyotiga barqaror hissa qo'shadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Mirziyoyev Sh.M. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Oliy Majlisga Murojaatnomasi. – T., 2018, 42-bet.
2. Mirziyoyev Sh.M. Konstitutsiya – erkin va farovon hayotimiz, mamlakatimizni yanada taraqqiy ettirishning mustahkam poydevoridir. – T., 2018. – 80 b.
3. R.A. Dahl. On Democracy. – Yale University Press, 1998. – 217 p.
4. T. Ginsburg. Judicial Review in New Democracies. – Cambridge University Press, 2003. – 322 p.
5. M. Tushnet. Weak Courts, Strong Rights. – Princeton University Press, 2008. – 295 p.
6. H. Kelsen. Pure Theory of Law. – University of California Press, 1967. – 356 p.
7. R. Dworkin. Law's Empire. – Harvard University Press, 1986. – 470 p.
8. C. Saunders. The Constitutional System of Australia. – Oxford University Press, 2011. – 420 p.
9. M. Shapiro. Courts: A Comparative and Political Analysis. – University of Chicago Press, 1981. – 254 p.
10. World Justice Project. Rule of Law Index. – Washington, 2023. – 200 p.
11. United Nations. Basic Principles on the Independence of the Judiciary. – New York, 1985. – 28 p.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. № 11

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>
